

Blå Kors arbeider med og for mennesker som strever med å mestre hverdagen. Vi tilbyr polikliniske behandling og døgnbehandling til mennesker med ulike typer rusproblemer og avhengighetsrelaterte lidelser. Blå Kors er den største aktøren innenfor behandling av spillavhengighet i Norge i dag. Vi har også ulike tilbud til pårørende som trenger hjelp for egen del. Blå Kors jobber også med forebyggende tiltak, spesielt mot barn og unge og oppfølging etter behandling. Som ideell aktør har Blå Kors i over hundre år gjort en viktig innsats for å hjelpe personer som er direkte eller indirekte rammet

Spillpolitisk plattform

Blå Kors er opptatt av en helhetlig spillpolitikk. Hensynet til dem som sliter med spillavhengighet og deres pårørende skal alltid veie tyngre enn økonomiske hensyn. Forebygging handler om generelle tiltak på samfunnsnivå og virker best i et langtidsperspektiv, mens behandling og skadereduserende tiltak gir synlig effekt for enkeltmennesker etter relativt kort tid. Dessverre gis ikke forebygging nok oppmerksomhet. Dette gjelder forståelsen av spillavhengighetsproblemer hos politikere og hvordan dette reflekteres i nasjonale og kommunale budsjetter. Spillproblemer bør løftes opp som et folkehelseproblem.

Enerettsmodellen

Enerettsmodellen er den modellen som best ivaretar hensynet til spillansvarlighet, blant annet fordi man beholder en politisk styring av spillfeltet. For å verne om enerettsmodellen, må det settes inn tiltak etter hvert som teknologien gir nye muligheter.

Blå Kors mener:

- Dagens enerettsmodell må videreføres og styrkes.
- Framtidens norske pengespillmodell må ha et ansvarlighetsnivå som tilsvarer minimum det eksisterende ansvarlighetsnivået i dagens enerettsmodell.
- Minst en halv prosent av overskuddet til Norsk Tipping skal gå til hjelp for spilleavhengige. I dag sier regelverket at man kan bruke *opptil en halv prosent*, et handlingsrom som ikke har blitt benyttet.
- Det er svært problematisk at enerettsmodellen blir utfordret av aktører som ikke har tillatelse til å tilby spill i Norge. Denne utfordringen må møtes med et sterkere vern av dagens modell.
- Nettsider med pengespill som ikke har tillatelser i Norge, må utestenges på en mest mulig hensiktsmessig måte.
- Det må på plass en pop-up-løsning (såkalt DNS-varsling) som skal gi informasjon dersom en forbruker prøver å gå inn på en side som ikke har tillatelse til å tilby spill i Norge.
- Norske myndigheter må intensivere arbeidet mot andre lands myndigheter for å stoppe eller begrense ulovlig spillreklame i Norge.
- Betalingsformidlingsforbudet må effektiviseres ved behov.

Ansvarlighet

Norge ligger i dag langt framme i internasjonal målestokk når det gjelder ansvarlighet og krav om registrering og identifisering av nye spillere, beløpsgrenser og tidsbruksgrenser. Det ligger også mye trygghet i en enerettsmodell under statlig kontroll, der eier til enhver tid har mulighet til å gripe inn.

Blå Kors mener:

- Screening av spilleratferd er en forutsetning for å lykkes med ansvarlighet og forbrukerbeskyttelse.
- Ansvarlighetsregime for spillere må gjelde alle lovlige spill i Norge som Norsk Tipping, Rikstoto og bingotilbydere/databingo. Krav om registrerte spillere, felles tapsgrenser, obligatorisk PlayScan etc. må være likt hos alle lovlige tilbydere av pengespill.
- Forbudet mot ulike typer bonusordninger må opprettholdes.
- Svakerestilte grupper er overrepresentert blant risiko- og problemspillere. Gjeldsregisteret må derfor evalueres jevnlig for å sikre at det fungerer på ønsket måte.
- Det skal være lett å melde seg ut og reservere seg mot "de raske" spillene. Vi hører pasienter fortelle at det er enkelt å få tilgang, og vanskelig å reservere seg.
- Virkningen av endringen i 30-sekundersregelen må evalueres. Den må tilbakeføres dersom endringen har gitt økt problemomfang blant bingospillerne.
- Det må settes inn økt innsats for å nå bingospillere med hjelpetiltak mot spillproblemer.

Markedsføring

Norske seere utsettes for ulovlige TV-reklamer for pengespill fra utenlandske spillselskap hver dag. I tillegg kommer den massive eksponeringen for spilltilbydere innenfor enerettsmodellen – Norsk Rikstoto og Norsk Tipping. Gjennom sportssponsing, egne program i beste sendetid og reklame på digitale flater er de med på å alminneliggjøre spilling og skape sosial aksept. Vi vet fra forskning at spillreklame påvirker særlig sårbare spillere og mange av våre pasienter forteller om hvordan spillreklame trigger spillingen deres.

Blå Kors mener:

- Brudd på regelverket må møtes med sanksjoner. Både den nye pengespilloven og kringkastingsloven må bli fylt med nødvendig innhold og nok ressurser, slik at det blir enklere å slå ned på lovbrudd.
- Forskrifter i den nye loven må legges opp slik at det går an å straffe aktører i Norge for medvirkning til ulovlig markedsføring, for eksempel bøtelegge ved brudd på regelverket.
- Lovlig markedsføring må begrenses.
- Markedsføring av de mest risikofylte spillene innenfor enerettsmodellen bør forbys.
- Informasjon om både taper- og vinnerejanser for hvert spill skal vises tydelig.
- Sterkere regulatoriske tiltak må settes inn for å begrense reklame og markedsføring.
- Utenlandske spillselskapers markedsføring av ulovlige pengespill i Norge må stoppes.
- Det er ulovlig med reklame mot barn. Dette lovverket må også ivaretas på ulike spillplattformer knyttet til dataspilling.

Kunnskap om spill og spillproblemer

Blå Kors er bekymret for manglende forskning innenfor spilleavhengighet. Det trengs mer kunnskap om hva som er mest virksomt for spillpasienter. Dette gjelder også for familie og pårørende som er rammet. Det forskes mye på rusavhengighet. Dessverre ligger man langt bak når det gjelder forskning

på spilleavhengighet. Økte bevilgninger til behandlingsforskning vil føre til at det er mulig å gi et bedre behandlingstilbud enn i dag.

Blå Kors mener:

- Det må bevilges mer penger på forskning for å finne ut hvordan spillpasienter, familie og pårørende kan sikres mer virksom behandling gjennom følgeforskning.
- Det må initieres forskning som belyser pårørendes situasjon, helseplager og hvordan de for egen del møtes i helsevesenet. Det bør også ses på om det er en direkte sammenheng mellom spilleavhengighet hos familiemedlem og pårørendes ivaretagelse av øvrige familie, sosiale liv og deltakelse i arbeidslivet.
- Det er et steg i riktig retning at det er etablert et forskningscenter for spillproblematikk ved Universitetet i Bergen, Spillforsk. Men, slik vi forstår situasjonen ved Spillforsk, er senteret ikke tilstrekkelig finansiert. Senteret er i for stor grad avhengig av oppdragsforskning. Spillforsk bør gis forutsigbare og gode rammevilkår, slik at det sikres kontinuitet og opprettholdelse av forskningskompetanse på spillproblematikk.
- Informasjon om spillproblematikk, og hjelpetiltak bør være lett tilgjengelig og påbudt hos alle kommisjonærer av Norsk Tipping og Norsk Rikstoto, i idrettslag, på legekontor, skoler, hos NAV, på apotek, i fengslene og hos spesialisthelsetjenesten.
- Det bør initieres forskning som belyser omfang og konsekvenser av spillproblematikk i fengsler.
- Det bør initieres forskning som belyser omfang og konsekvenser av spillproblematikk i idrettsmiljøer.
- Det bør initieres kultursensitiv informasjon om spillproblematikk rettet mot fremmedspråklige minoritetsmiljøer i form av samhandlings- og dialogprosjekter rettet mot autoritetspersoner i disse miljøene.

Tidlig identifisering og god behandling for problematisk spilleatferd

De helsemessige utfordringene er store for dem som har problemer med spilleavhengighet. Angst, depresjon, stress, dårlig kosthold, dårlig søvn, tap av arbeidsforhold og selvmordsproblematikk ser vi dessverre rammer mange av våre pasienter. I tillegg rammer spilleavhengighet familie og pårørende tilsvarende.

Blå Kors mener:

- De regionale helseforetakene må tydeliggjøre sitt sørge-for-ansvar for å gi behandlingstilbud til dataspillavhengige, pengespillavhengige og pårørende.
- Familie- og pårørendeperspektivet må prioriteres høyere. I prioriteringsveilederen til Helsedirektoratet om behandling av spilleavhengighet har pårørendes pasientrettigheter blitt tatt ut. Det er svært uheldig.
- Pårørende som inkluderer spillernes foreldre, partnere, søsken og barn må ha samme pasientrettigheter som andre pasient- og pårørendegrupper med et avhengighetsproblem, dersom de har behov for helsehjelp innen spesialisthelsetjenesten.
- Det må etableres særskilte behandlingstilbud for dataspillavhengige både innenfor Barne- og Ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og innen tverrfaglig spesialisert rus- og avhengighetsbehandling (TSB). Handlingsplanen bør peke på nødvendigheten av å opprettholde- og styrke eksisterende behandlingstilbud på alle nivå, samt utvikle nye.
- Det må lages egne oppfølgingsprogram, digitale terapitilbud for innsatte. Økt kunnskap og opplæring bør gis til ansatte i norske fengsler.

- Kompetanseheving hos foreldre, lærere, kommunehelsetjenesten og hos ledere i arbeidslivet vil kunne føre til tidligere identifisering av penge- og dataspillproblematikk.
- Det må være økt fokus på idretts- og fotballmiljøer der flere får spilleproblemer. Det må utarbeides et opplysningsopplegg for norsk topp- og breddeidrett.

Dataspilling

Utvikling av nye ferdigheter, mestringsfølelse og samspill er viktige og positive sider av dataspill. Men, samtidig ser vi at for noen barn utvikler spillingen seg til et problem, og dataspill kan være en kilde til konflikt i mange hjem. I en undersøkelse Ipsos nylig har gjort for Blå Kors, rapporterer 49% at de er bekymret over sitt barns spilling. I tillegg ser vi at grenseoppgangen mellom dataspill og pengespill utviskes, ved at det også kan bli store økonomiske tap knyttet til dataspilling gjennom kjøp i spill. Dataspill kan også føre til avhengighetsproblematikk og tap av kontroll over tids- og pengebruk, på samme måte som ved pengespill.

Blå Kors mener:

- Det trengs økt kunnskap hos foreldre om dataspilling. Et tiltak er foreldrestøtte gjennom lavterskeltilbud for familier. Når dataspilling er problematisk, er det fordi det har oppstått en konflikt. Derfor handler det om å forebygge konflikter hos familiene.
- Det må komme på plass et forbud mot loot-bokser/ forandringspakker.
- Kompetansen om dataspillproblematikk hos de instansene (skole, helsesykepleiere etc.) som er i kontakt med barn og unge må styrkes.